

Revista—ARTA

Sens, adevăr și viziune: limitele și deschiderile unui mediu vizual într-un proiect curatorial

March 3, 2021

By Ada Muntean

De Ada Muntean

March 3, 2021

ARHIVAT ÎN: [EXPOZIȚII](#)

Sens, adevăr și viziune: limitele și deschiderile unui mediu vizual într-un proiect curatorial

1 / 23

SENSUL SCULPTURII_VLAD NANCĂ_RECOVERY (2010-2020)_FOTO FLAVIUS NEAMCIUC

Kunsthalle Bega a găzduit recent unul din cele mai importante și mai complexe proiecte curatoriale ale anului 2020 și anume *Sensul Sculpturii*, conceput de Liviana Dan, cuprinzând o selecție de lucrări ale artiștilor Apor-Nimbert Ambrus, Rudolf Bone, Norbert Costin, Teodor Graur, Roxana Ionescu, Adi Matei, Alex Mirutziu, Vlad Nancă, Mihai Olos, Bogdan Rața, Cristian Răduță, Mircea Spătaru, Patricia Teodorescu, Napoleon Tiron și Casandra Vidrighin.

Expoziția se propune ca o radiografie a evoluției și potențialității mediului vizual al sculpturii, filtrată printr-o viziune contemporană ce chestionează și în același timp consemnează noile valențe și accepțiuni ale noțiunii de sculptură în prezent. Curatoarea realizează un traseu vizual în spațiul expozițional prin care poartă privitorul cu ajutorul fiecărei lucrări într-o experiență senzorială ce problematizează la nivel mental ce este și ce poate deveni sculptura, revelând complexitatea și în același timp simplitatea pe care sensurile acestui mediu vizual o pot cumula conceptual. Aceasta „rămâne cea mai tradițională, cea mai inovativă, cea mai veche, cea mai contestată formă de reprezentare din artele vizuale” [...] nefiind în mod necesar și permanent „măreață”, menționează Liviana Dan în notele sale pe marginea proiectului și a panotării lui. „Sculptura umblă cu adevărul ei” devine o afirmație curatorială ce se constituie ca un punct de pornire, o deschidere largă către un proces de descoperire și înțelegere a unui mediu de expresie care s-a metamorfozat și a evoluat pe parcursul istoriei artei, cât și o concluzie asupra specificității acestuia.

ADEVĂR, *adevăruri*, s. n. 1. (În opoziție cu *eroare*) Concordanță desăvârșită, confirmată de practică, între percepțiile noastre și natura obiectivă a lucrurilor percepute; cunoștință autentică despre realitatea obiectivă, reprezentând o reflectare justă a acesteia.[1]

Reflectarea justă a realității în sculptură se realizează în jurul unor coordonate ce țin de uman, natural, temporal, social și istoric. Expoziția, prin natura ecletică a selecției artiștilor și a lucrărilor acestora, prezintă prin conceptul curatorial o claviatură – aș putea spune completă – a ceea ce sculptura poate deveni ca mediu vizual – printr-o schimbare de paradigmă în ce privește limbajul – urmărind aspecte ale formei, materialului și materiei în fotografie, video, grafică, obiect *ready made*, instalație, *performance*.

Viziunea Liviane Dan propune o trecere în revistă a evoluției sculpturii în timp (ca funcție socială și estetică), punctată de specificitatea perspectivei artistice a fiecărei lucrări/intervenții în parte: de la anti-monument/monument, obiecte monumentale (Cristian Răduță, Mircea Spătaru, Mihai Olos), sculptură cinetică (Apor-Nimbert Ambrus), *ready made* serial și instalație sculpturală (Vlad Nancă, Teodor Graur, Adi Matei, Bogdan Rața, Rudolf Bone, Napoleon Tiron), lucrări având calități tactile (tridimensionale) în medii bidimensionale (Norbert Costin, Teodor Graur), obiecte-instalație cu sunet (Cassandra Vidrighin), intervenții artistice cu specific dinamic și durațional captate pe video (Patricia Teodorescu, Roxana Ionescu) până la *performance*, unde corpul în mișcare devine sculptură (Alex Mirutziu). Astfel, expoziția devine o invitație într-un demers de descoperire a artei contemporane ce problematizează și celebrează volumul, estetica formei, mișcarea, timpul și nu în ultimul rând afirmarea existenței prin afirmarea materiei în spațiu. Interogări provocatoare se insinuează la nivel mental: Ce este sculptura? Care este limbajul acesteia în prezent? Care este relația între sens, adevăr și viziune în sculptura contemporană? În ce măsură un experiment artistic poate fi reprezentativ/relevant pentru acest mediu în prezent? Lucrările selectate precum și relațiile spațiale, estetice și conceptuale care există între ele – se propun ca puncte de pornire în elaborarea unor posibile răspunsuri.

Instalația lui Apor-Nimbert Ambrus, *Univers* (2020), descrie o formă organică, asemenea unor tentacule metalice încleștate, cumulând caracteristici cinetice prin mobilitatea anumitor părți componente și emițând un sunet subtil asemănător celor înregistrate în spațiu de NASA. Din punct de vedere al dimensiunilor, acestea sunt considerabile, însă variabile, lucrarea „crescând” în spațiu prin brațe metalice nou adăugate în funcție de capacitatea fizică de auto-susținere și de contextul panotării.

SENSUL SCULPTURII_APOR-NIMBERT AMBRUS_UNIVERS (2020) _FOTO: FLAVIUS NEAMCIUC

Dice (2010) de Rudolf Bone este realizată din foaie de aluminiu cu mai multe fațete, putând fi instalată în mai multe configurații geometrice. Astfel, la fiecare panotare dezvoltă o variație a unei tipologii formale inițiale. Creația lui Bone reprezintă un experiment în jurul materialelor (metal, pământ, sticlă, piatră, nisip, plante) și a expresiei formei, preocuparea sa fiind interogarea constantă a adevărului în artă, cumulând accente subversive la nivel de concept – datorate contextului social și politic în care a creat (comunism).

Norbert Costin experimentează în *One Hundred Glaciers (peak erosion)* (2020) juxtapunerea a o sută de desene pe aceeași suprafață de hârtie, realizând conceptual – prin suprapunere liniară precisă – o lucrare sculpturală pornind de la forma unui ghețar. În *Glacier Perimeter (isotropic)* (2018), *Glacier L.W. (2018)* și *Glacier L.W (2019)* surprinde cu ajutorul hârtiei ca material și prin intervenții pigmentare asupra ei – aspecte specifice formale (de volum și textură) ale corporalității ghețarului. *Untitled (seashells)* (2010) descrie o ipostază a unei sculpturi de ceară surprinsă fotografic.

Teodor Graur analizează în instalațiile sale sculpturale, performative și fotografice – *La Nave 22*, (1987), *Arborele de oțel. (Monumentul Pilei)* (2016) – conceptul de gri, care, în viziunea artistului, desemnează categoria lucrurilor

nediferențiate, negative, neclare – făcând astfel referire la situația socială și politică a Europei de Est – sinonimă cu nesiguranța, cu pericolul, cu amenințarea.

Sculpture for the Mind (2018) a Roxanei Ionescu se conturează ca o intervenție artistică interdisciplinară, ce cuprinde deopotrivă un caracter documentar (*work in progress*), performativ, estetic și temporal. Video-ul prezintă o narațiune vizuală ciclică (prin repetare) a construcției unei instalații care devine, prin procesul modelajului un portret în lut, metaforă pentru mentalul uman destinat actului creator.

Adi Matei concepe un obiect sculptural: *Shuttle* (2012), asemănător unei navete spațiale, ca o intervenție de chestionare a timpului și spațiului printr-un apel la o memorie afectivă. *Shuttle* devine astfel un obiect atemporal, ce problematizează relația dintre prezență și absență.

Alex Mirutziu realizează *live* în timpul vernisajului, *performance*-ul *Towards Exiting a Fold* (2020), unde propriul său corp, exhibat pe un suport de tip soclu/piedestal, devine sculptură – într-un demers de problematizare a disoluției ego-ului și a stereotipurilor de percepție identitară și sexuală în existența contemporană.

SENSUL SCULPTURII_ALEX MIRUTZIU_TOWARDS EXITING A FOLD, PERFORMANCE (2020)_FOTO: FLAVIUS

NEAMCIUC

Vlad Nancă creează două instalații complementare ca estetică și similare prin ritmicitatea repetiției elementelor componente: *Recovery* (2010-2020), formată din 36 de figurine de porțelan dispuse circular prin care invită privitorul în a analiza și descoperi forme miniaturale ce se afirmă spațial într-o manieră monumentală și *The Merger of the Room Space with Exterior Space* (2020), ce problematizează relația dintre om și spațiul arhitectural pe care acesta îl concepe pentru sine în detrimentul unui echilibru cu naturalul și mediul înconjurător.

Lucrările lui Mihai Olos fuzionează tehnici tradiționale precum sculptura în lemn cu noi metode de asamblare pentru materializarea unor structuri geometrice de natură abstractă. Piesele de mici dimensiuni sunt concepute ca module de îmbinare ce pot fi multiplicare la infinit. Se conturează de asemenea potențialitatea sculpturilor de a deveni monumentale prin formă și nu neapărat prin mărime și devenirea lor în structuri cinetice, rotindu-și sau schimbându-și poziția, forma rămânând însă aceeași.

Practica artistică a lui Bogdan Rața este strâns conectată cu cea pedagogică, fiind influențată tematic de subiectele cursurilor de specialitate pe care le susține în activitatea sa universitară. Exemple sunt și instalațiile expuse în *Sensul Sculpturii: Untitled (Study after R H)* și *Untitled (Studies after R H)* (2019), intervenții sculpturale și proiecții video pornind de la exerciții tehnice de concepere a formei, a pozitivului și negativului, precum și interpretarea și oglindirea volumetriei în apă a unor experimente din ghips.

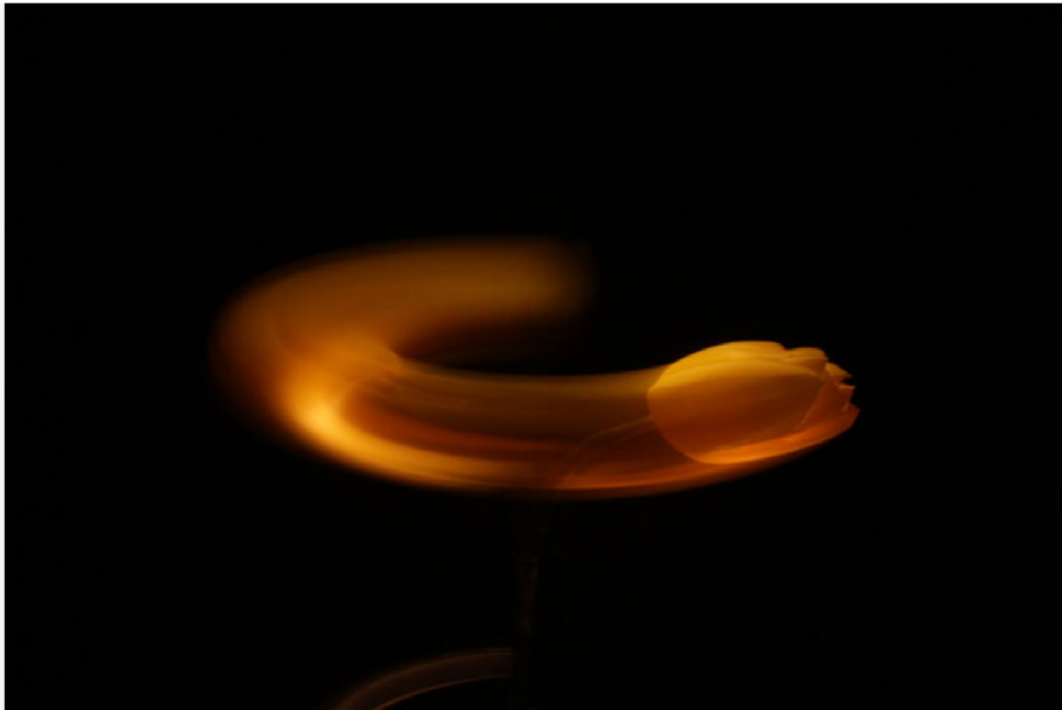
SENSUL SCULPTURII_BOGDAN RAȚA_UNTITLED (STUDY AFTER R H), UNTITLED (STUDIES AFTER R H)
(2019)_FOTO: FLAVIUS NEAMCIUC

Lucrările lui Cristian Răduță (ex: *Bus Station* 2018, *Coxy*, 2020) se propun drept un comentariu ironic și ludic asupra sculpturii tradiționale de tip monument: statui ecvestre, piese comemorative, ș.a. Astfel, ele se materializează sub forma unor instalații/sculpturi primitive anti-monument, având drept protagoniști arhetipali niște creaturi hibride, fantastice ce aparțin unei lumi duale: ancestrale și în același timp futuriste.

Cele două piese sculpturale ale lui Mircea Spătaru, *Sfinx*, deturnează un ideal de monumentalitate printr-un conceptualism agresiv, propunându-se drept prezențe volumetrice considerabile, ce devin centre de interes în spațiul expozițional prin substituirea unor arhetipuri.

Torus, Life Flower (2020) a Patriciei Teodorescu este un studiu al mișcării, spațiului, formei și culorii în video, decontextualizând un element vegetal

cotidian (o lalea) și analizând potențialul său vizual aflat într-o dinamică imprevizibilă. Intervenția video a artistei are un caracter fluid, imaterial și atemporal, generând o perspectivă sculpturală a mișcării lalelei în spațiu, eliminând din ecuație orice ecou al cotidianului și banalului și conferindu-i o atmosferă aproape onirică.

SENSUL SCULPTURII_PATRICIA TEODORESCU_TORUS, LIFE FLOWER, VIDEO (2020)_FOTO: FLAVIUS NEAMCIUC

Piesa conceptuală a lui Napoleon Tiron, *Unghiul vieții* (1992), devine un punct nodal în contextul panotării expoziției și dobândește chiar un caracter funcțional pentru privitori, aceștia putând să o folosească ca suport meditativ. Titlul și ideea sculpturii sunt cât se poate de descriptive pentru o formă minimalist-conceptuală: traseul existențial nu va fi niciodată drept și previzibil, apărând mereu unghiuri ce trasează căi noi și neașteptate.

Instalația sonoră a Casandrei Vidrighin, *The Gift* (2020) problematizează situația critică a refugiaților care au evadat din situații de război și sărăcie și au încercat să pătrundă în țările din Uniunea Europeană pentru o existență mai bună, înfruntând obstacole și punându-și uneori viața în pericol. Lucrarea devine de asemenea și o metaforă pentru ambalaj și consumerism global, în care oamenii se consumă reciproc prin mecanisme sociale iluzorii.

Sensul Sculpturii se propune în final ca o experiență perceptivă spectaculoasă și provocatoare, viziunea curatorială a Liviane Dan constituind un fir roșu în înțelegerea specificității sculpturii, a evoluției ei, a mecanismelor sale intime. Ea nu oferă o soluție de citire vizuală a lucrărilor din expoziție, ci le plasează punctual drept repere de decodificare a unor posibile dileme în ce privește transformarea sculpturii în timp și spațiu. Sensul unui mediu vizual se află în strânsă conexiune cu sensul artei și a proceselor sale, proiectul Liviane Dan analizând printr-o viziune clară, coerentă, experimentată – caracterul cameleonice al sculpturii contemporane.

Mulțumiri speciale echipei Kunsthalle Bega: Alina Cristescu, Bogdan Rața, Liviana Dan, Andreea Drăghicescu, Ugron Lajos

Sensul Sculpturii va putea fi vizionată la Galeria Sector 1 din București, din 4.03. – 20.04. 2021, având în componență o nouă selecție de artiști: Apor – Nimbert Ambrus, Dona Arnakis, Rudolf Bone, Teodor Graur, Oláh Gyárfás, Roxana Ionescu, Adi Matei, Alex Mirutziu, Vlad Nancă, Mihai Olos, Andrei Pituț, Bogdan Rața, Patricia Teodorescu, Ion Toderașcu, Napoleon Tiron, Casandra Vidrighin.
Curator: Liviana Dan

[Source](#)